

Toelichting bij § 3.3.6 Activiteitenbesluit: Opslaan en overslaan van goederen

Deze paragraaf stelt voorschriften voor de op- en overslag van allerlei goederen. Het gaat hier meestal om bulk- en stuksgoederen, waarbij de belangrijkste milieuproblemen stuiven, morsen, afstromen en uitlogen zijn.

Afvalstoffen zijn niet uitgezonderd van deze paragraaf; als inerte goederen tevens afvalstoffen zijn is deze paragraaf gewoon van toepassing.

Deze paragraaf vervangt de oude paragraaf 4.1.5 Op- en overslag van bulk- en stuksgoederen. Daarbij zijn de meeste voorschriften overgezet naar de nieuwe paragraaf. Inhoudelijke verschuivingen zitten vooral in de werkingssfeer, de bepalingen over lozingen en de voorschriften voor bodembescherming in de regeling. In deze toelichting zijn ook delen van de oorspronkelijke artikelsgewijze toelichting verwerkt, zodat het terugzoeken van oude versies zoveel mogelijk kan worden voorkomen.

Artikel 3.31 Inerte goederen

De belangrijkste groep goederen die onder deze paragraaf valt zijn inerte goederen. Inerte goederen zijn goederen die niet vallen onder de in artikel 1.1 van het besluit gedefinieerde begrippen «bodembedreigende stof», «gevaarlijke stof» of «CMR-stof». Dat betekent dat inerte goederen in principe de bodem en het oppervlaktewater niet verontreinigen en geen externe veiligheidseffecten zullen veroorzaken. De belangrijkste milieubelasting die sommige inerte goederen wel kunnen veroorzaken komt voort uit stuifgevoeligheid. Daarnaast is het niet de bedoeling dat inerte goederen bij op- en overslag in het oppervlaktewater terecht komen. Voor inerte goederen heeft deze paragraaf een brede werkingssfeer. Voor alle inrichtingen (type A, B en C) regelt deze paragraaf de op- en overslag van inerte goederen.

Het aantal voorschriften in deze paragraaf dat van toepassing is op op- en overslag van inerte goederen is zeer beperkt. Het gaat dan alleen om de volgende artikelen:

- Artikel 3.32: vangnetbepaling om verspreiding van goederen tegen te gaan;
- Artikel 3.33: lozing van afvalwater dat in contact is geweest met inerte goederen.

Indien de inerte goederen stuifgevoelig zijn, zijn ook de artikelen 3.37–3.39 van het besluit van toepassing. Dat kan het geval zijn bij grond (met name zand) en sommige bouwmaterialen. Daarbij is van belang op te merken dat de meeste inerte stuifgevoelige goederen behoren tot klasse S2, S4 of S5 volgens bijlage 4.6 van de NeR. Slechts bij uitzondering vallen inerte goederen in de meest problematische klassen stuifgevoelige goederen, S1 en S3. In de meeste gevallen zal bij inerte goederen dan ook alleen artikel 3.37 van toepassing zijn naast 3.32 en 3.33.

Inerte goederen kunnen brandgevaarlijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan hout, papier of banden van voertuigen. De brandgevaarlijkheid van goederen die geen gevaarlijke stoffen zijn, wordt geregeld via het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken. In dit besluit zijn hieraan geen eisen gesteld.

In de ministeriële regeling worden goederen aangewezen die in ieder geval als inert worden gekarakteriseerd. Deze opsomming is vooral bedoeld ter verduidelijking. Voor niet genoemde goederen zal individueel getoetst moeten worden of deze als inert mogen worden beschouwd.

Andere goederen dan inerte goederen bij inrichtingen type B

Voor inrichtingen type B heeft deze paragraaf een vangnetfunctie. Dat wil zeggen dat in deze paragraaf de voorschriften staan voor op- en overslag van goederen die niet al in andere paragrafen geregeld zijn. De genoemde andere paragrafen regelen:

- 3.3.4: Opslag van propaan in tanks,
- 3.3.5: Opslag van diverse vloeistoffen in ondergrondse tanks,
- 3.3.7: Opslag van gedemonteerde airbags en gordelspaners bij autodemontagebedrijven,
- 4.1.1: Opslag van gevaarlijke stoffen en bodembedreigende stoffen in verpakking niet zijnde vuurwerk, vaste kunstmeststoffen, asbest, gedemonteerde airbags en gordelspanners en andere ontplofbare stoffen,
- 4.1.2: Opslag van vuurwerk en andere ontplofbare stoffen,
- 4.1.3 Opslag stoffen in opslagtanks,
- 4.1.4: Parkeren van vervoerseenheden,
- 4.1.7: opslag van vaste kunstmest.

Goederen die niet inert zijn en niet in een van deze paragrafen vallen zijn vooral bodembedreigende stoffen die geen gevaarlijke stoffen zijn. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om autowrakken die gevaarlijke stoffen of voorwerpen bevatten, beschadigde apparaten waaruit vloeistoffen kunnen lekken, goederen die kunnen uitlogen en licht verontreinigde grond en baggerspecie. Voor deze goederen kunnen alle bepalingen in de paragraaf van toepassing zijn.

Ook de opslag van asbest is in deze paragraaf opgenomen. Aangezien voor de opslag van asbest dat van buiten de inrichting komt in bijna alle gevallen de uitgebreide omgevingsvergunning vereist blijft, kan asbest bij een inrichting type B alleen voorkomen bij een gemeentelijk inzamelpunt.

Ook is het composteren van eigen materiaal voor inrichtingen type B in deze paragraaf opgenomen. Voor composteren wordt net als voor de opslag van vaste mest verwezen naar het besluit landbouw. Dit is een tijdelijke regeling, die komt te vervallen op het moment van samen-voeging met het Besluit landbouw.

Andere goederen dan inerte goederen bij inrichtingen type C

Bij inrichtingen type C is deze paragraaf alleen van toepassing in twee bijzondere situaties.

Ten eerste geldt dat als er sprake is van een autodemontagebedrijf, een zuiveringstechnisch werk of een gemeentelijk inzamelpunt voor afval-stoffen, dat de werkingssfeer van de paragraaf hetzelfde is als voor een inrichting type B, dus ook dan is het een vangnet dat van toepassing is als de andere paragrafen niet van toepassing (zouden) zijn. De reden hiervoor is dat dit soort inrichtingen voor het grootste deel via hoofdstuk 3 geregeld wordt en in die gevallen ook «overige» op- en overslag volledig onder deze paragraaf kan vallen.

Ten tweede geldt dat het lozen in een aangewezen oppervlaktewaterlichaam ten gevolge van het op- en overslaan van alle goederen die niet inert zijn, onder deze paragraaf geregeld is. Het gaat in dat geval om meer goederen dan voor een inrichting type B of een autodemontagebedrijf, een zuiveringstechnisch werk, of gemeentelijk inzamelpunt geregeld zijn; in principe valt bijvoorbeeld ook overslag van goederen die bodembe-dreigend of gevaarlijk zijn dan onder de paragraaf. Gevaarlijke stoffen of CMR-stoffen worden overigens in de regel niet onverpakt in de buiten-lucht op- en overgeslagen. Als dit toch gebeurt zijn maatregelen nodig om contact met hemelwater te voorkomen. In dat geval geldt deze paragraaf op grond van de Wtw, en wordt alleen de lozing geregeld. Voor de andere aspecten blijft de omgevingsvergunning milieu of het Besluit landbouw het toetsingskader.

De enige artikelen die in dat geval gelden zijn artikel 3.32 en artikel 3.34 en indien er sprake is van een stuifgevoelige goederen die in het oppervlaktewater kunnen raken artikel 3.37.

Artikel 3.32

Dit artikel is een algemene vangnetbepaling die zegt dat goederen zo moeten worden op- en overgeslagen dat verspreiding door stuiven, morsen of andere ongewenste routes zoveel mogelijk moet worden beperkt. In onderdeel a is opgenomen dat goederen in de buitenlucht zodanig moeten worden op- of overgeslagen dat op een afstand van 2 meter van de bron de uitstoot van stof met het blote oog niet waarneembaar is. In de ministeriële regeling wordt aangegeven met welke maatregelen in elk geval aan dit artikel wordt voldaan. Dit betreft voorschriften zoals het bevochtigen van de bulkgoederen uit de klassen S2 en S4, het afdekken van de goederen of het aanleggen van windreductieschermen.

Voor de overslag worden in een ministeriële regeling maatregelen beschreven zoals een maximale storthoogte van een meter, maatregelen bij stortrechtters en maatregelen bij continu mechanisch transport overeenkomstig hetgeen nu in paragraaf 3.8.1 van de NeR is geregeld.

Aandachtspunt is op- en overslag van goederen langs oppervlaktewateren. Zo veel mogelijk moet voorkomen worden dat de goederen afvloeien in het oppervlaktewater (bijvoorbeeld zand of grind op de oever). Hetzelfde geldt voor het in de bedrijfsriolering geraken van bulkgoederen omdat daarmee een adequate afvoer van afvloeiend hemelwater zou kunnen worden belemmerd en het hemelwater onnodig wordt vervuild door de opgeslagen bulkgoederen. Bij overslag van en naar schepen moeten ook maatregelen worden genomen om morsen te voorkomen. Al deze maatregelen worden uitgewerkt in de ministeriële regeling.

Artikel 3.33

Artikel 3.33 heeft betrekking op afvalwater dat met inerte goederen in contact is geweest en daardoor verontreinigd is met deze bulkgoederen. Op grond van het derde lid dient dit afvalwater bij voorkeur (her)gebruikt te worden voor bevochtiging van de bulkgoederen, ter voorkoming van stofverspreiding, zoals dat op diverse plaatsen in de regeling wordt voorgeschreven. In lijn met de voorkeursvolgorde voor de verwijdering van afvalwater (artikel 10.29a Wm) wordt het afvalwater bij voorkeur hergebruikt en eventueel overtollig afvalwater wordt geloosd onder de voorwaarden die in artikel 3.33 worden gesteld. In het algemeen zal dit (verzameld) afstromend hemelwater, schrob- en spoelwater of water van een nevelgordijn zijn.

In de regeling worden inerte goederen aangewezen. Afvalwater dat slechts met deze goederen in aanraking is geweest dient bij voorkeur direct geloosd te worden (oppervlaktewater, bodem of schoonwaterriool), waarbij de hoeveelheid onopgeloste bestanddelen beperkt dient te worden tot minder dan 300 milligram per liter. Dit kan bijvoorbeeld gerealiseerd worden met preventieve maatregelen en eventueel een slibvangput voorafgaande aan de lozing. Indien een directe lozing redelijkerwijs niet mogelijk is, bijvoorbeeld door afwezigheid in de nabijheid

van oppervlaktewater of een schoonwaterriool en een bodem die ongeschikt is voor lozingen, kan het afvalwater geloosd worden op het vuilwaterriool, waarbij ook gezorgd moet worden dat het niet meer dan 300 milligram per liter onopgeloste bestanddelen bevat. Dit ter voorkoming van dichtslibben van het vuilwaterriool.

De eis voor onopgeloste stoffen geldt voor enig steekmonster. Dat wil zeggen dat alleen in extreme situaties deze concentratie mag worden aangetroffen, bijvoorbeeld bij extreme regenval. Concentraties van ongeveer 100–150 mg/l zijn normaal en daaronder bestaat in principe geen probleem. Als concentraties worden aangetroffen tussen de 100–150 en 300 kan de handhaver vragen gaan stellen. Overschrijding van de norm van 300 betekent optreden.

Naast de eis van 300 mg/l is het mogelijk bij maatwerk een strengere eis te stellen. Dit maatwerk is in principe alleen mogelijk op grond van een BBT afweging, wanneer de aard van het materiaal en de omvang van de activiteiten dit noodzakelijk maakt. Een strengere eis is dus alleen redelijk bij activiteiten met een grote omvang en goederen die makkelijk bezinken.

Artikel 3.34

Bij op- en overslag van andere stoffen dan genoemd in de regeling geeft de regelgeving geen voorkeur voor de lozingsroute, alhoewel ook hier het uitgangspunt van artikel 10.29a Wm opgang doet. Dus bij voorkeur directe lozing. Bij directe lozing op oppervlaktewater dienen de grenswaarden volgens tabel 3.34 als voorwaarden. Niet voor alle goederen zijn alle parameters uit tabel 3.34 relevant. Zo zijn bijvoorbeeld voor agribulk alleen het chemisch zuurstofverbruik, totaal stikstof en fosfor van belang. Bij lozing op het vuilwaterriool mag het te lozen afvalwater niet meer dan 300 milligram per liter onopgeloste bestanddelen bevatten. Voorwaarde is wel dat het vuilwaterriool deze hoeveelheid afvalwater kan verwerken. Dit kan eventueel worden beperkt met een maatwerkvoorschrift op grond van artikel 2.1 van het besluit. Voorstaande geldt niet voor lozing op oppervlaktewateren die met het oog op het lozen bijzondere bescherming behoeven. Lozingen op deze wateren zijn in beginsel verboden, maar kunnen bij een inrichting type B via een vergunning op grond van artikel 6.2, eerste lid, onderdeel a, van de Wtw, alsnog worden toegestaan. Een dergelijke vergunning wordt voorbereid op grond van artikel 6.1b van het Waterbesluit (reguliere procedure).

De lozingsnormen van tabel 3.34 kunnen bij maatwerkvoorschrift worden verruimd indien de belang van het bescherming van het milieu zich hiertegen niet verzet. Bij beoordeling van deze verruiming zal moeten worden getoetst of de verruiming de kwaliteitsdoelstellingen voor het ontvangend oppervlaktewater niet verstoren. Ook zal bij verruiming nog steeds BBT toegepast moeten worden voor de lozing.

De eis voor onopgeloste stoffen geldt net als in artikel 3.33 voor enig steekmonster. Dat wil zeggen dat alleen in extreme situaties deze concentratie mag worden aangetroffen, bijvoorbeeld bij extreme regenval. Concentraties van ongeveer 100-150 mg/l zijn normaal en daaronder is er in principe geen probleem. Als concentraties worden aangetroffen tussen de 100-150 en 300 kan de handhaver vragen gaan stellen. Overschrijding van de norm van 300 betekent optreden.

Net als in artikel 3.33 is er een maatwerkmogelijkheid om de norm voor onopgeloste stoffen aan te scherpen.

Ook hieraan zal een toetsing aan BBT ten grondslag moeten liggen, net als bij inerte goederen. Ook kan het voorkomen dat de concentratie aan onopgeloste stoffen samenhangt met een andere norm, bijvoorbeeld voor zware metalen (die zich vaak aan onopgeloste bestanddelen binden). In dat geval is het mogelijk voor onopgeloste stoffen een strengere norm bij maatwerk te stellen, als dat nodig is om te voldoen aan de norm voor zware metalen.

Het te lozen afvalwater kan in alle gevallen op doelmatige wijze worden bemonsterd. Dit enerzijds ter toetsing aan de grenswaarden genoemd in dit artikel en anderzijds ter controle of voldaan wordt aan de zorgplichtbepaling.

Artikel 3.35

Het is niet wenselijk dat stoffen die het oppervlaktewater kunnen vervuilen vrij boven het oppervlaktewater opgeslagen worden. Om die reden is deze opslag alleen toegestaan als het benedendeks plaats vindt op een schip. Een voorbeeld hiervan is een bunkerstation voor de binnenvaart. De binnenvaartregelgeving stelt eisen waar dergelijke schepen aan moeten voldoen. Laad- en losactiviteiten boven oppervlaktewater (bijvoorbeeld bovendeks en op steigers) zijn wel toegestaan, maar hierbij moeten de maatregelen in de ministeriële regeling worden toegepast ter bescherming van het oppervlaktewater.

Artikel 3.36

Dit is een delegatiebepaling. In de ministeriële regeling wordt nader uitgewerkt welke bodembeschermende voorzieningen vereist zijn en voor welke bederfelijke goederen regels voor geur moeten gelden. «Bederfelijke afvalstoffen» in het tweede lid zijn niet inerte goederen, waarbij geurhinder een rol kan spelen.

Artikelen 3.37–3.39: Algemene toelichting over stuifgevoelige goederen

In het Besluit opslag- en transportbedrijven milieubeheer was alleen de opslag van zand, grond en grind toegestaan. Voor de opslag van andere stuifgevoelige goederen binnen inrichtingen was een vergunning vereist. Daarnaast was een Wvo-vergunning vereist als de opslag plaatsvond in combinatie met een laad- en loswal. In dit besluit is het opslaan en overslaan van bulkgoederen in het algemeen gereguleerd, waardoor de voorheen uitgesloten goederen zoals cement, gips, granen en peulvruchten, kalk, wegzout en zwavel nu onder het besluit vallen. Daarnaast zijn voorschriften gesteld voor de bescherming van het oppervlaktewater bij bulkop- en overslag, waardoor ook de opslag die bij een laad- en loswal plaatsvindt door dit besluit is gereguleerd. De voorschriften voor deze activiteit zijn een doorvertaling van paragraaf 3.8.1 van NeR, aangevuld met eisen ter bescherming van het oppervlaktewater.

De betekenis van de klassen S1 tot en met S5 is als volgt:

S1: sterk stuifgevoelig niet bevochtigbaar

S2: sterk stuifgevoelig, wel bevochtigbaar

S3: licht stuifgevoelig, niet bevochtigbaar

S4: licht stuifgevoelig, wel bevochtigbaar

S5: nauwelijks of niet stuifgevoelig.

In bijlage 4.6 van de NeR is een lijst opgenomen met de indeling in stuifklassen van de stuifgevoelige goederen. Voor stoffen die in de bijlage niet zijn ingedeeld in een bepaalde stuifklasse maakt het bevoegd gezag in overleg met het bedrijf een passende indeling. De lijst is in te zien op <http://www.infomil.nl/onderwerpen/klimaat-lucht/ner/digitale-ner/4-bijlagen/4-6-stuifklassen/>.

Voor stoffen die behoren tot stuifklasse S5 zijn in dit besluit en de bijbehorende regeling geen voorschriften gesteld om stuiven tegen te gaan.

Artikel 3.37

Voor stoffen van stuifklasse S1, S2 en S3 mag vanaf bepaalde windsnelheden geen overslag meer plaats vinden. Paragraaf 3.8.1 van de NeR bevat daarnaast ook de eis dat voor klasse S4 en S5 geen overslag plaats vindt bij windsnelheden groter dan 20 meter per seconde (windkracht 8–9). Dit laatste is dermate vanzelfsprekend dat het niet in de voorschriften is opgenomen.

In veel vergunningen voor overslagbedrijven, die onder dit besluit gaan vallen, zijn voorschriften opgenomen voor het geval dat tijdens het overslaan de wind toeneemt tot boven de maximale waarden. In die gevallen mag volgens de vergunning de overslag worden voortgezet, op voorwaarde dat extra maatregelen genomen worden tegen stofverspreiding. Om te voorkomen dat deze voorschriften vervallen is een maatwerkmogelijkheid opgenomen. De mogelijkheid voor maatwerk is breed gehouden, maar in het algemeen is het niet de bedoeling dat bij hogere windsnelheden gewerkt wordt, en wordt aanbevolen deze mogelijkheid alleen te gebruiken voor gevallen waarin de wind toeneemt tijdens het overslaan.

Artikelen 3.38 en 3.39

De opslag en mengen van de bulkgoederen die behoren tot stuifklassen S1 of S3, en die dus niet bevochtigbaar zijn, moet plaatsvinden in gesloten ruimtes. Voor stoffen behorend tot stuifklasse S1 betekent dit dat zij worden opgeslagen in gesloten containers of volledig afgesloten ruimtes. Onder gesloten ruimtes wordt verstaan opslag in een gebouw of in een silo of gesloten container. Dergelijke ruimtes hebben (uitzonderingen daargelaten) geen ventilatie en zullen daardoor een dermate geringe emissie hebben dat deze altijd onder de in artikel 2.6 of 3.38, tweede lid, genoemde massastroom blijft. Indien er wel sprake is van ventilatie dan moet bij een emissie boven de massastroom een stoffilter worden toegepast.

Stoffen behorend tot stuifklasse S3 kunnen worden opgeslagen in een loods met ventilatiesleuven. Zolang er niet geforceerd geventileerd wordt, zal ook hier de emissie niet boven de massastroom uitkomen. Aan de opslag van niet-stuifgevoelige bulkgoederen, zoals bijvoorbeeld stenen, hoeven geen voorschriften te worden gesteld.

Het Besluit bouw- en houtbedrijven milieubeheer en het Besluit detailhandel- en ambachtsbedrijven milieubeheer stelden eisen aan de opslag van meel en houtmot. De reikwijdte is uitgebreid ten opzichte van de hiervoor genoemde besluiten, zodat alle opslag waarbij stof vrijkomt is gereguleerd. De voorschriften van deze besluiten waren licht verschillend en zijn nu geüniformeerd. De term «fijnkorrelig» is vervangen door «stuifgevoelig» om aan te sluiten bij de terminologie van de NeR.

Voorschriften voor de overvulsignalering, de aarding, beveiliging tegen blikseminslag en het voorkomen van stofexplosies zijn verplicht op grond van de Arbeidsomstandighedenwet 1998 en daarom niet in dit besluit opgenomen.

Onder artikel 3.38 vallen ook discontinue stofemissies, zoals het stof dat vrijkomt bij het overslaan (storten) van meel bij een bakkerij. In het algemeen geldt dat de eisen voor stofemissies alleen van toepassing zijn als de grensmassaastroom van 200 gram per uur wordt overschreden en er jaarlijks meer dan 100 kilogram stof geëmitteerd wordt (zie artikel 2.6). Bij incidentele emissies zoals die in de bakkerijbranche is vaak lastig te bepalen of deze grenzen overschreden worden. Vanuit het Arbo-convenant grondstofallergie worden in de sector bovendien brongerichte maatregelen genomen om de stofemissies zoveel mogelijk te voorkomen. Bakkerijen die aan dit convenant meewerken stellen een stofbeheersingsplan op. Meer informatie over deze aanpak is te vinden op www.blijmetstofvrij.nl. Het is aannemelijk dat de bakkerijen op deze manier tevens onder de grensmassaastroom blijven en derhalve aan dit artikel voldoen.

In het derde lid zijn de voorschriften ten aanzien van de stofemissies vanwege het vullen van het transportmiddel zijn verduidelijkt. Deze eisen kunnen soepeler zijn dan voor de opslag, omdat het hier gaat om een incidentele emissie. Pneumatisch transport van hout mot en andere stuifgevoelige goederen komt steeds minder vaak voor. Als een transportwagen pneumatisch gevuld wordt is er op de wagen een afblaaspunt voor de transportlucht. Om emissie van de stuifgevoelige goederen te beperken en te kunnen voldoen aan artikel 3.38 kan er op dat afblaaspunt een stoffilter worden aangebracht.

Naast dit artikel blijft de afdeling 2.3 Lucht onverminderd van toepassing, die afdeling is van belang indien er ook vanwege andere activiteiten stof kan vrijkomen.

Artikel 3.40

Dit artikel verklaart enkele andere regelingen mede van toepassing.

Particulieren kunnen asbesthoudend afval onder de voorwaarden van het Asbestverwijderingsbesluit afgeven aan de milieustraat. Voor de wijze waarop het ingenomen asbesthoudend afval na inname op de milieustraat moet worden opgeslagen wordt verwezen naar artikel 7 van dat besluit. Dat artikel regelt onder meer dat niet-luchtdoorlatend verpakkingsmateriaal waarin verwijderd asbest of een verwijderd asbesthoudend product is verpakt, onmiddellijk wordt afgesloten en opgeslagen in een afgesloten opslagplaats. Artikel 3.40 regelt de opslag. De inname en acceptatie worden geregeld in artikel 2.14b.

Bij inrichtingen die onder dit besluit vallen is het houden van een klein aantal landbouwhuisdieren toegestaan, bijvoorbeeld in een dierenweide of een kinderboerderij. De precieze aantallen zijn te vinden in categorie 8.3 onder e, onderdeel C, van bijlage I, bij het Bor. Omdat het om een klein aantal gaat, zijn voor de stal of dierenweide zelf meestal geen voorschriften nodig. Wel gelden er eisen aan de bijbehorende opslag van vaste mest. Door dit artikel zijn de voorschriften uit de afdelingen 2.2, 2.3 en 2.4 van de bijlage van het Besluit landbouw milieubeheer van toepassing. Ook zijn deze bepalingen van toepassing op het composteren van «eigen» materiaal.

Bron: Staatsblad, 2010, nr. 781

Toelichting bij § 3.3.5 Activiteitenregeling: Opslaan en overslaan van goederen

Paragraaf 3.3.5 betreffende opslaan en overslaan van goederen is een bewerking van een paragraaf die oorspronkelijk als paragraaf 4.1.5 in de regeling stond. Voor de overzichtelijkheid is een integrale nieuwe tekstversie gemaakt, waarin ook de oorspronkelijke toelichtingen zoveel mogelijk verwerkt zijn. Inhoudelijke verschillen zitten vooral bij de bepalingen over laden en lossen (artikel 3.41), opslag boven oppervlaktewater (artikel 3.42), bodembescherming (artikelen 3.43 tot en met 3.45) en geur (artikel 3.46). De voorschriften over stufgevoelige goederen zijn niet inhoudelijk gewijzigd.

Artikel 3.39

In artikel 1.1 van het besluit is een definitie van inerte goederen opgenomen. Uit deze definitie blijkt dat onder inerte goederen goederen worden verstaan die niet bodembedreigend zijn, en die geen gevaarlijke stoffen of CMR-stoffen zijn. In dit artikel wordt op grond van artikel 3.31 van het besluit aangegeven welke goederen in ieder geval daaronder vallen.

In deze groep worden goederen ingedeeld die bij opslag geen significante milieubelasting geven.

Artikel 3.40

Bulkopslag heeft, zonder beschermende maatregelen, de neiging een steeds groter terrein te gaan beslaan omdat de hoop uitzakt. Indien die opslag dicht bij het oppervlaktewater is gelegen zal de opslag zich op een gegeven moment uitstrekken tot in het oppervlaktewater. Dit kan worden voorkomen door de opslag op minstens twee meter vanaf de oever of de kade te houden of door middel van het plaatsen van een keerwal waarmee voorkomen wordt dat de hoop uitzakt.

Het voorkomen van verontreiniging is een essentieel onderdeel van een goede bedrijfsvoering en de zorgplicht, die elke inrichting heeft. Een goed voorbeeld daarvan is dat eventuele morsverliezen in de nabijheid van het oppervlaktewater of de riolering zo snel mogelijk worden opgeruimd. Hierdoor wordt vervuiling van het oppervlaktewater vanuit deze bron voorkomen. Een andere maatregel is de morsverliezen op kades, steigers, pontons en scheepdelen direct, of in ieder geval binnen 24 uur, na het beëindigen van de overslagactiviteit op te ruimen. In die gevallen dat dit zou leiden tot een onredelijke inspanning zal de inrichting gemakkelijk kunnen aantonen dat zo'n maatregel niet onder de zorgplicht valt.

In het tweede lid wordt aangegeven dat het ter invulling van artikel 3.32 in ieder geval niet toegestaan is grippers schoon te maken in het oppervlaktewater.

Artikel 3.41

Op grond van artikel 3.32 van het besluit moeten bij op- en overslag maatregelen worden genomen om te voorkomen dat stoffen in het oppervlaktewater terecht komen. Bij overslag van schip naar oever betekent dit dat het schip zo dicht mogelijk tegen de oever gelegd moet worden. Aan dit voorschrift wordt in ieder geval voldaan als het schip zo afgemeerd kan worden dat er geen ruimte tussen schip en kant zit. In de praktijk is dat niet altijd haalbaar, en zal er bij overslag een spleet tussen schip en kant ontstaan. In artikel 3.41 is opgenomen dat deze spleet in ieder geval niet breder mag zijn dan aangegeven. Dat laat overigens onverlet dat de inrichtinghouder de spleet zo klein mogelijk moet houden en verder ook alles moet doen om te voorkomen dat goederen in het oppervlaktewater raken.

Artikel 3.42

Op grond van artikel 3.35 van het besluit is opslag boven oppervlaktewater van andere goederen dan inerte goederen niet toegestaan, behalve benedendeks op een binnenschip. Als uit de goederen vloeibare bodembedreigende stoffen kunnen lekken, bijvoorbeeld oliefilters uit een scheepsmotor, dan moeten de goederen benedendeks worden opgeslagen boven een lekbak.

Als de goederen worden verladen, en dus bovendeks of op een steiger aanwezig zijn, dan worden maatregelen genomen om te voorkomen dat de bodembedriegende vloeistof die eruit lekt in het oppervlaktewater komt, bijvoorbeeld door de goederen in een lekbak te houden, of een andere vloeistofkerende voorziening toe te passen, zodat bij morsen de vloeistof kan worden opgeruimd voordat die in het oppervlaktewater terecht komt.

Artikel 3.43 en 3.44

In dit onderdeel worden bodembeschermende voorzieningen voorgeschreven voor andere dan inerte goederen. In deze groep zijn twee belangrijke subgroepen aan te wijzen namelijk een groep met goederen waaruit vloeibare bodembedreigende stoffen kunnen lekken en een groep met goederen die significant kunnen uitloggen.

Groep 1: Goederen waaruit vloeibare bodembedreigende stoffen kunnen lekken

Het is ongewenst dat vloeibare bodembedreigende stoffen in bodem en oppervlaktewater terecht komen. De meest voorkomende vloeibare bodembedreigende stof die uit goederen kan lekken is olie, maar organisch materiaal (BZV) komt ook voor. Voor deze groep geldt dat opslag plaatsvindt op een vloeistofdichte vloer (of lekbak). Uit de algemene bodemvoorschriften volgt dat deze beschermd is tegen inregenen, zodat afvalwater alleen bestaat uit de gelekte vloeistof en afvalwater van reinigingsactiviteiten.

In artikel 3.44 is een aantal goederen aangegeven die in ieder geval in deze groep vallen.

Groep 2: goederen die kunnen uitloggen

Hierin worden goederen ingedeeld die bij contact met water kunnen gaan uitloggen. Er is geen standaardnorm om uitloging van alle goederen mee te kunnen kwantificeren. Voor deze groep geldt dat de goederen alleen bodembedreigend zijn bij contact met hemel- of grondwater. Als de opslag beschermd kan worden tegen hemelwater volstaat een goede vloer die niet vloeistofdicht hoeft te zijn. Als de opslag niet beschermd wordt tegen hemelwater is een vloeistofdichte vloer (of lekbak) nodig.

Non-ferrometalen nemen een bijzondere positie in deze groep in. Metalen zoals koper, lood en zink logen uit bij contact met hemelwater. De zware metalen die uitloggen worden meegenomen door het afvalwater, en slaan voor het grootste deel neer als de onopgeloste stoffen worden afgescheiden voor de lozing. Hoewel voor deze goederen het uitgangspunt blijft dat ze bij voorkeur zo worden opgeslagen dat uitloging wordt voorkomen, omdat er geen contact is met hemelwater. Bij veel grote opslagen kan het voorkomen dat overkapping tot onevenredig grote kosten leidt. Dit is vooral bij zink het geval. Voor zink mag om die reden in gevallen dat overkapping niet redelijk is, volstaan worden met een goed afwaterende aaneengesloten vloer (bij voorkeur asfalt of ander materiaal zonder kieren). Als er contact is met hemelwater, zal op grond van het lozingsvoorschrift bij lozing op een aangewezen oppervlaktewaterlichaam of vuilwaterriool om aan de norm voor onopgeloste stoffen te voldoen een afscheider toegepast moeten worden, waarmee de bulk van de uitgelogde metalen wordt afgevangen. Voor andere metalen dan zink doet de situatie zich minder vaak voor dat opslag onder overkapping onredelijk is. Om die reden kan bij andere metalen deze afwijking alleen bij maatwerk worden toegestaan. Het overgangsrecht regelt de situatie van een inrichting die onder dit besluit komt te vallen en die vergunning had voor buitenopslag van andere metalen (zie artikel 6.1 van het besluit).

Het zesde lid van artikel 3.43 regelt enkele specifieke situaties. C-hout met KOMO-certificaat mag als bouwmetaal worden toegepast. De uitloging is in dat geval beoordeeld, en wordt acceptabel geacht. Opslag van grotere hoeveelheden C-hout moet desalniettemin op een goede vloer plaats vinden, waarbij artikel 2.3 ook van toepassing is zodat stof dat vrijkomt moet worden opgeruimd.

Daarnaast regelen deze artikelen de opslag van zonder reiniging herbruikbare grond, indien die wordt opgeslagen op een locatie waar die niet zou mogen worden toegepast. In dat geval is een goede onderafdekking nodig om menging met de bodem ter plaatse te voorkomen. Ook hier geldt dat artikel 2.3 eveneens van toepassing is.

Artikel 3.45

Indien binnen een inrichting grond of baggerspecie wordt opgeslagen, en ter plaatse van de opslag voldoet de grond of baggerspecie aan de eisen die het Besluit bodemkwaliteit daaraan stelt is op grond van het Besluit bodemkwaliteit reeds een verkennend onderzoek van de bodem ter plaatse nodig, en is een nulsituatie-onderzoek dus niet nodig.

Als deze opslag eenmalig is ten behoeve van een werk, is ook verder bodemonderzoek (m.n. eindsituatie-onderzoek) niet nodig vanwege deze activiteit. Als de opslag binnen de inrichting vaker plaats vindt (bijvoorbeeld bij een gemeentelijk gronddepot), dan is een eindsituatie-onderzoek wel vereist.

Artikel 3.46

Niet-houtachtige plantenresten die worden opgeslagen gaan bij de opslag composteren. Als dat composteren niet goed plaats vindt leidt dit tot percolaatvorming en kan er geurhinder optreden. Om die reden moet een inrichtinghouder kiezen: Of het materiaal wordt binnen 14 dagen afgevoerd, of de inrichting verwerkt het binnen 14 dagen in een eigen compostingsplaats. De eisen aan de compostingsplaats worden gesteld in het Besluit landbouw.

Over het algemeen zal binnen 14 dagen het composteerproces nog niet zo ver gevorderd zijn dat geurhinder te verwachten is. Bij bijzonder nat materiaal of geshredderd materiaal zou eerder geurhinder op kunnen treden. In die gevallen is het mogelijk om bij maatwerk nadere eisen aan de opslag en afvoerfrequentie te stellen.

Artikelen 3.47 tot en met 3.55

Het gaat in deze artikelen over stuifgevoelige goederen. In hoofdstuk 3.8 van de Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR) staat een aanpak om stofemissies bij op- en overslag van stuifgevoelige bulkgoederen te voorkomen. Deze aanpak is vertaald in het besluit, maar vooral in de bijbehorende regeling. Uitgangspunt is dat bulkgoederen worden ingedeeld in 4 stuifklassen (zie bijlage 4.6 van de NeR).

	Niet bevochtigbaar	Wel bevochtigbaar
Sterk stuifgevoelig	S1	S2
Licht stuifgevoelig	S3	S4

Stoffen van klasse S1 en S3 mogen alleen binnen worden opgeslagen en gemengd. Stoffen van klasse S2 en S4 mogen ook buiten worden opgeslagen, maar moeten dan vochtig worden gehouden.

Overslag van stuifgevoelige goederen mag buiten plaatsvinden maar is alleen toegestaan als het niet te hard waait.

Bijlage 4.6 van de NeR onderscheidt ook nog klasse S5. Klasse S5 is niet of nauwelijks stuifgevoelig. Voor op- en overslag van klasse S5 zijn geen voorschriften gesteld.

Voor het tegengaan van stofemissies bij de op- en overslag van bulkgoederen is in deze regeling gekozen voor een aantal erkende maatregelen waarmee in ieder geval wordt voldaan aan de artikel 3.32 en artikel 3.38 van het besluit. Op- of overslag in de buitenlucht moet zo plaatsvinden dat geen waarneembare stofverspreiding optreedt waarmee ook verontreiniging van de omgeving en het oppervlaktewater en afspoelen van stof wordt voorkomen (artikel 3.32 van het besluit).

Op- en overslag en mengen in gesloten ruimtes moet voldoen aan een bepaalde emissieconcentratie van totaal stof (artikel 3.38, tweede lid, van het besluit).

De belangrijkste indicator voor het optreden van emissies is een zichtbare stofpluim (artikel 3.32, onder a, van het besluit). Een inrichting moet zelf maatregelen treffen om te voorkomen dat zo'n stofpluim ontstaat. Deze regeling geeft een reeks erkende maatregelen gericht op de opslag, het mengen en de overslag van bulkgoederen. Verder zijn maatregelen opgenomen voor verschillende vormen van overslag, zoals het verladen door middel van storttrechters, het laden en lossen met behulp van grijpers, het beladen en lossen van lichters en het laden en lossen met behulp van pneumatische elevatoren.

De maatregelen bestaan uit het bevochtigen, gesloten systemen voor continu transport, afzuiging van storttrechters en afgesloten grijpers waarmee zichtbare stofpluimen kunnen worden voorkomen. Als een inrichting stofpluimen kan voorkomen met andere maatregelen of zelfs zonder (de erkende) maatregelen toe te passen, is dat ook goed. Zolang het doel, namelijk het voorkomen van waarneembare stofpluimen, maar wordt bereikt.

Als een inrichting de erkende maatregelen toepast, voldoet het aan het doelvoorschrift. Mocht het bevoegd gezag toch constateren dat er structureel stofpluimen te zien zijn, dan is dat vooral aanleiding om te kijken of de maatregelen goed worden toegepast.

Behalve deze erkende maatregelen staan er in de toelichting per voorschrift ook nog een aantal extra maatregelen die kunnen helpen om de stofemissie te verminderen. Handhaven gebeurt op de visuele waarneembaarheid van de stofpluim.

Voor verkeer op en vanaf het opslagterrein is in het besluit en in deze regeling niets geregeld. Om stofverspreiding ten gevolge van verkeer op en vanaf het opslagterrein tegen te gaan kunnen indien nodig de volgende maatregelen als maatwerkvoorschrift worden voorgeschreven.

Stofverspreiding ten gevolge van verkeer op en vanaf het opslagterrein dient te worden beperkt door:

- Het aantal verkeersactiviteiten op het terrein zo gering mogelijk te houden;
- Transport op het terrein zo mogelijk continu mechanisch of pneumatisch plaats te laten vinden;
- Autoverkeer te beperken tot verharde wegen die regelmatig schoongemaakt worden;
- Het afschermen van wegen van het onverharde terrein;
- De snelheid van voertuigen op het terrein te beperken;
- De wegen van het terrein te sproeien.

Stofverspreiding door voertuigen buiten het opslagterrein kan worden voorkomen door voertuigen schoon te spuiten en de banden te reinigen alvorens deze het opslagterrein verlaten en door de laadruimte zodanig te benutten, in te delen of af te dekken, dat stofverspreiding door morsgoed op wegen onmogelijk wordt.

Artikel 3.47, eerste lid

Voor goederen in stuifklasse S2 is bevochtiging een goede oplossing. De frequentie van bevochtiging moet uiteraard nog steeds zodanig zijn dat geen zichtbare stofverspreiding optreedt.

Bij kleine en kortstondige opslag in de open lucht kan ook met een zeil of iets dergelijks worden afgedekt. Het bevoegd gezag oordeelt in voorkomende situaties of afdekken met een zeil voldoende is.

Behalve de erkende maatregel helpen ook de onderstaande maatregelen om stofverspreiding tegen te gaan:

- Afdekking;
- Aanleg van windreductieschermen;
- Oriënteren van de lengtes van de opslag in de voornaamste windrichting;
- Nat- en/of schoonhouden van onbezette opslagterreinen.

Voor goederen in stuifklasse S4 zijn geen erkende maatregelen voorgeschreven. Voor deze stoffen zullen alleen bij uitzondering maatregelen nodig zijn om stofverspreiding tegen te gaan.

Indien goederen behorend tot stuifklasse S4 voor langere tijd in de open lucht worden opgeslagen, kan ter voorkoming van een waarneembare stofpluim de berg zo vaak als nodig is met water en/of een zogenoemd vastleggend middel of bindmiddel worden besproeid.

Artikel 3.47, tweede lid

Bij opslag van stuifgevoelige goederen in een volledig gesloten container of ruimte wordt automatisch voldaan aan artikel 3.38 van het besluit. Voor de sterk stuifgevoelige goederen (S1 en S2, inclusief houtmot) komt ook opslag in een gesloten container voor met een afzuigpunt, bijvoorbeeld voor pneumatisch transport of om de ruimte op onderdruk te houden. In dat geval is op dat afzuigpunt een filtrerende afscheider nodig en dient het afzuigpunt bovendaks uit te komen (artikel 3.55 van deze regeling).

Als goederen van stuifklasse S3 of S4 worden opgeslagen in een silo met ventilatieopeningen of sleuven blijft de emissie doorgaans onder de in artikel 3.38 van het besluit genoemde massastroom en is een filtrerende afscheider dus niet nodig. Alleen bij uitzondering (bijvoorbeeld als een geforceerde ventilatie of zichtbare stofemissie plaatsvindt) zijn aanvullende voorzieningen nodig om aan artikel 3.38 van het besluit te voldoen.

Artikel 3.47, tweede lid; artikel 3.48, eerste lid en artikel 3.49, tweede lid

Met een filtrerende afscheider wordt een installatie of een deel van een installatie bedoeld om deeltjes in vaste of vloeibare vorm (met in begrip van aërosolen) te verwijderen uit een vloeistof- of gasstroom door gebruik te maken van een filter van deels doorlaatbaar materiaal. Afscheiding van de deeltjes vindt plaats door zeefwerking, directe botsing en/of aantrekkingskracht.

Voor het verwijderen van vaste deeltjes uit een gasstroom kan onder een filtrerende afscheider ten minste worden verstaan:

- Doekfilter (ook wel slangenfilter of zakkenfilter);
- Compactfilter (ook wel cassettefilter of enveloppenfilter);
- Verbeterde compactfilter (ook wel sintamatic, sinterlamellenfilter of spirot tubes);
- Keramisch filter;
- Twee-traps stoffilter (ook wel metaalgaas filter);
- Absoluutfilter (oppervlakte filter, patronenfilter, microfilter, HEPA filter).

Artikel 3.48

Behalve de erkende maatregelen uit artikel 3.48 helpen ook de onderstaande maatregelen om stofverspreiding tegen te gaan.

Om te voorkomen dat tijdens het mengen stofhinder ontstaat kunnen bij het opbouwen van een menghoop in de buitenlucht ook nog de volgende maatregelen worden getroffen:

- Het talud van de menghoop is niet groter dan het natuurlijke talud;
- De laatst opgebrachte laag bestaat uit de minst stuifgevoelige component van het mengsel;
- De laag wordt voldoende vochtig gehouden.

Artikel 3.49

Het verdient de voorkeur om, als dat mogelijk is, de storthoogte automatisch te regelen. Als onderdeel van de zorgplicht zal de inrichting ter beperking van stofemissies en daaruit volgende verontreiniging van het oppervlaktewater zorgen dat grijpers en laadruimte niet overvuld worden en de laadruimte van het schip zo veel als redelijkerwijs mogelijk is, gesloten worden gehouden. Dit betekent bijvoorbeeld dat zodra een laadruim gevuld is dit ook direct gesloten zal worden.

Indien geen aan- of afvoer plaatsvindt, wordt de opslagruimte goed afgesloten.

Artikel 3.50

Onder continue mechanisch transport worden bijvoorbeeld band-, schroef- of kettingtransporteurs verstaan.

Artikel 3.51, eerste lid

Behalve de erkende maatregelen uit artikel 3.51 helpen ook de onderstaande maatregelen om stofverspreiding tegen te gaan:

- Voor het verladen van sterk stuifgevoelige goederen behorend tot de stuifklasse S1 en S2 dienen storttrechters zodanig te zijn geconstrueerd dat na het openen van de grijper boven de trechter geen – meer dan 1 meter buiten de trechterrandsrand zichtbare – stofverspreiding kan optreden;
- Het uitlooppunt van storttrechters mag geen stofverspreiding veroorzaken;
- De capaciteit van de afzonderlijke delen van de verlaadinstallatie moet goed op elkaar afgestemd zijn. Hierbij moet rekening gehouden worden met de maximale vullingsgraad van de trechter. De maximale vullingsgraad bedraagt voor:
 - Stuifklasse S1 en S2 75%;
 - Stuifklasse S3 en S4 85%.

Artikel 3.52

Behalve de erkende maatregelen uit artikel 3.52 kunnen ook de volgende maatregelen als onderdeel van de zorgplicht helpen om stofverspreiding tegen te gaan:

- het gebruik van deugdelijke en van de bovenkant afgesloten grijpers bij laden en lossen van goederen van stuifklasse S4;
- tijdens het openen van de grijper voorkomen dat stofverspreiding optreedt in de omgeving van het stortpunt;
- de grijper tijdens het lossen pas openen nadat deze onder de rand van de storttrechter, dan wel onder de rand van de windschermen, is gezakt.

In het geval waarin door middel van een zodanige bevochtiging ook verstuiwing bij het laden en lossen met behulp van grijpers kan worden voorkomen, kan dit als alternatieve maatregel worden voorgelegd aan het bevoegd gezag.

Artikel 3.53

Behalve de erkende maatregelen uit artikel 3.53 helpen ook de onderstaande maatregelen om stofverspreiding tegen te gaan.

- In de stortkoker zijn remschotten of een dergelijke andere voorziening aangebracht om de snelheid van het te storten materiaal te reduceren;
- Bij sterk stuifgevoelige goederen wordt de stortkoker afgezogen;
- Bij het gebruik van een stortkoker met de zogenoemde visbekconstructie wordt de stortkoker afgezogen waarbij de afgezogen hoeveelheid lucht groter moet zijn dan de hoeveelheid lucht die wordt verplaatst door het stortgoed;
- Bij het lossen worden de grijpers pas geopend nadat deze voldoende onder de rand van het ruim zijn gezakt.

In het geval waarin door middel van een zodanige bevochtiging ook verstuiwing bij het beladen en lossen van lichters met bulkgoederen kan worden voorkomen, kan dit als alternatieve maatregel worden voorgelegd aan het bevoegd gezag.

Artikel 3.55

Dit is een standaardbepaling met maatwerk voor de manier waarop afgezogen emissies worden afgevoerd. Voor een toelichting wordt hier verwezen naar de algemene toelichting over luchtmaatregelen bij de oorspronkelijke toelichting bij de regeling (Staatscourant 2007, 223).

Bron: Staatscourant, 2010, nr. 19571